

FIȘA DISCIPLINEI

Calendare, sărbători și rituri

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Etnografie și Antropologie Maghiară
1.4. Domeniul de studii	Studii culturale
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Etnologie
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Calendare, sărbători și rituri				Codul disciplinei		LLD2124			
2.2. Titularul activităților de curs			Dr. Peti Lehel								
2.3. Titularul activităților de seminar			Dr. Peti Lehel								
2.4. Anul de studiu		2	2.5. Semestrul		1	2.6. Tipul de evaluare		V	2.7. Regimul disciplinei		Obligatorie

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					26
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					26
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					22
Tutoriat (consiliere profesională)					8
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				84	
3.8. Total ore pe semestru				126	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală echipată cu calculator, videoproiector, tablă
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală echipată cu calculator, videoproiector, tablă

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	<ul style="list-style-type: none">• efectuează cercetări științifice• gestionează datele de cercetare• redactează publicații științifice• facilitează inovația deschisă în cercetare• asigură managementul de proiect• diseminează rezultatele pentru comunitatea științifică• gestionează cunoștințele pentru un impact strategic• aplică principiile eticii și integrității științifice în activitățile de cercetare• utilizează metode științifice• facilitează implicarea publicului în cercetare• desfășoară cercetare interdisciplinară
-----------------------------------	---

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • demonstrează inițiativă • respectă angajamentele • își asumă responsabilitatea • gândește rapid • se exprimă pe sine • reflectează • manifestă curiozitate • adoptă o atitudine pozitivă față de provocări • gândește analitic • respectă diversitatea valorilor și normelor culturale • gestionează incertitudinea • se adresează publicului • lucrează în echipă • manifestă încredere • demonstrează loialitate • demonstrează empatie • manifestă empatie • face față stresului • lucrează eficient • lucrează critic • gândește critic • apreciază diversitatea expresiilor culturale și artistice • manifestă dorință de învățare • identifică probleme • efectuează căutări pe internet • demonstrează competență interculturală • lucrează independent • gândește creativ.
-------------------------	---

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Scopul cursului și al seminarului este de a familiariza studenții cu posibilitățile de interpretare a obiceiurilor populare, a ritualurilor și a sărbătorilor prin prisma metodologiei antropologice, a aparatului teoretic și terminologic. • Familiarizarea cu istoria cercetării obiceiurilor populare, a ritualurilor și a sărbătorilor la nivel național și internațional. • Cursurile și seminariile oferă studenților posibilitatea de a cunoaște obiceiurile populare din Bazinul Carpatic, încadrarea lor socială și culturală, implicațiile lor interetnice, precum și funcțiile acestora atât din perspectivă istorică, cât și din cea actuală. • Seminariile au ca scop ca studenții să însușească posibilitățile de analiză a obiceiurilor populare și a ritualurilor și, cu ajutorul documentației foto și video, să experimenteze tehnicile de cercetare a obiceiurilor și a ritualurilor.
---------------------------------------	--

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> Scopul cursului este de a familiariza studenții cu discursurile etnografice și antropologice, teoriile și terminologia legate de cercetarea obiceiurilor populare și a ritualurilor. Prezentarea istoriei, teoriilor și direcțiilor metodologice în studiul obiceiurilor populare și al ritualurilor, precum și ilustrarea aplicabilității metodologice prin activități practice, descriind și interpretând obiceiuri populare, ritualuri și forme de celebrare identificate (colectate, analizate) în diferite domenii ale culturii populare maghiare.
----------------------------------	--

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Obiectul, metodologia și terminologia cercetării ritualurilor și obiceiurilor populare	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
2. Sărbătoarea și ritualul în cercetările antropologice	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
3. Semnificațiile sărbătorii și formele de celebrare	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
4. Sistemăriticatea și codurile obiceiurilor	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
5. Categoriile tematice ale obiceiurilor populare și posibilitățile de clasificare	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
6. Tratarea ritualică a corpului, semnificațiile simbolice și religioase ale elementelor obiceiurilor populare	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
7. Curente și paradigme în cercetarea obiceiurilor populare	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
8. Practici de celebrare în perioada socialismului. Zilele satului și ocaziile de reprezentare simbolică a etnicității. Analiza cotidianului	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
9. Rituri de trecere și etapele vieții umane	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
10. Botezul și simbolismul „cele de-a doua nașteri” (Maurice Bloch și S. Guggenheim)	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
11. Simbolismul înmormântării secundare/„a doua înmormântare” (Maurice Bloch - Jonathan Parry)	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
12. Forme reînnoite ale obiceiurilor și obiceiuri carnavalești contemporane	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
13. Sărbătorile iernii și primăverii	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
14. Sărbătorile verii și toamnei	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

Bibliografie

- Balatonyi Judit: *A gyimesi lakodalmak. Közös kultúra és különböző identitások?* Balassi Kiadó, Budapest. 2017. 147–205. (*A lakodalmak színrevitele* című fejezet.)
- Bálint Sándor: *Karácsony, húsvét, pünkösd. A nagyünnepek hazai és közép-európai hagyományvilágából.* Budapest, 2004.
<http://mek.niif.hu/04600/04645/html/index.htm>
- Dömötör Tekla: *Magyar népszokások.* 2003.
<https://mek.oszk.hu/04600/04691/html/index.htm>
- Dömötör Tekla: *A népszokások költészete.* Budapest, 2004.
<https://mek.oszk.hu/04600/04689/html/index.htm>
- Dömötör Tekla: *Naptári ünnepek – népi színijátás.* Budapest, 2004.
<https://mek.oszk.hu/04600/04696/html/index.htm>
- van Gennep, Arnold: *Átmeneti rítusok.* (Szerk. Vargyas Gábor. Ford: Vargyas Zoltán. Kultúrák keresztútján.) Budapest, 2007.
- Hesz Ágnes: *Élők, holtak és adósságok. A halottak szerepe egy erdélyi falu társadalmában.* PTE Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszék L'Harmattan Kiadó – Könyvpont Kiadó, Budapest. 211–248. (*Élők és élők* fejezet.)
- Jakab Albert Zsolt: Homo memor. A 19–20. századi (lokális) emlékezőskultúra szerkezete. In: Jakab Albert Zsolt – Vajda András (szerk.): *Aranyhíd. Tanulmányok Keszeg Vilmos tiszteletére.* Kriza János Néprajzi Társaság – BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Intézet – Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 2017. 401–418.
- Keszeg Vilmos: Az ünneplő Torda. Az ünneplés alkalmi és terei egy kisvárosban. In: Pócs Éva (szerk.): *Rítus és ünnep az ezredfordulón. Tudományos konferencia Marcaliban, 2002. május 13–15.* (Studia Ethnologica Hungarica VI.) L'Harmattan – Marcali Városi Helytörténeti Múzeum, Budapest, 2004. 21–42.
- Keszeg Vilmos: A zöldág-állítás egy funkciója: belépni az emlékezetbe. In: Pócs Éva (szerk.): *Maszk, átváltozás, beavatás. Vallásantropológiai fogalmak tudományközi megközelítésben.* (Tanulmányok a transzcendensről, V.) Balassi Kiadó, Budapest, 2007. 153–187.
- Kligman, Gail: *Nunta mortului. Ritual, poetică și cultură populară în Transilvania.* Polirom, Iași, 1998.
- Pozsony Ferenc: *Erdélyi népszokások.* Egyetemi jegyzet. (NEJ, 1.) Kolozsvár, 2006.
http://kjnt.ro/szovegtar/pdf/NEJ_01_2006_PozsonyF_Erdelyi-nepszokasok
- Pusztai Bertalan: Falusi és kisvárosi fesztiválok: közösségi szokások vagy a helybelieket kiábrándító szervezett események. *Kulturális Szemle*, VI. évf., 1. sz., 2019. 96–104
https://epa.oszk.hu/05100/05122/00011/pdf/EPA05122_kultuszemle_2019_01_096-104.pdf
- Szokások. In Dömötör Tekla (főszerk.): *Népszokás, néphit, népi vallásosság.* (Magyar Néprajz VII. Folklór 3.) Budapest, 1990. 7–328.
<https://mek.oszk.hu/02100/02152/html/07/3.html>
- Tánczos Vilmos: A kaszálás módja. *Székelőföld*, 23. évf. 6. sz., 2019. (június) 99–130.
https://epa.oszk.hu/03400/03420/00030/pdf/EPA03420_szekelyfold_2019_06_099-130.pdf
- Verebélyi Kincső: Népszokások. In. Uő (szerk.): *Vizualizáció és fogalmi rendszer a néprajzban.* Kiadta a Bölcsész konzorcium, 2004.
http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Neprajz/82Vereb%E9lyi/nepszokas/nepszokas_1.html
- Verebélyi Kincső: Újabb fogalmak a szokások vizsgálatában. *Ethnographia* 124(4), 2013. 419–437.
https://adt.arcanum.com/hu/view/Ethnografia_2013_124/?query=s%21ket%2A&pg=434

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Obiceiurile de tranziție din viața omului, etapele vieții	Prezentare interpretativă	
2. Obiceiurile legate de naștere și botez	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	

3. Împărtășania, confirmarea	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
4. Trecerea la maturitate: inițierea flăcăilor	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
5. Nunta	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
6. Pragul bătrâneții	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
7. Moartea, înmormântarea, cultul morților	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	

Könyvészet

Balázs Lajos

1999 *Szeretet fogott el a gyermek iránt. A születés szokásvilága Csíkszentdomokoson. Csíkszereda*

1994 *Az én első tisztességes napom. Párvasztás és lakodalom Csíkszentdomokoson. Bukarest*

1995 *Menj ki én lelkem a testből. Elmúlás és temetkezés Csíkszentdomokoson. Csíkszereda*

Bárth Dániel

2005 *Esküvő, keresztelő, avatás. Egyház és népi kultúra a kora újkori Magyarországon. Budapest*

Gennep, Arnold Van

2007 *Átmeneti rítusok*. L. Harmattan. Budapest

Kapros Márta

1990 A születés és kisgyermekkor szokásai. In: Paládi-Kovács Attila (szerk.): *Magyar néprajz VII*. Budapest, 7-31.

Kunt Ernő

1987 *Az utolsó átváltozás*. Budapest

Leach, Edmund

1983 Két tanulmány az idő szimbolikus ábrázolásáról. In: Hoppál Mihály – Niedermüller Péter (szerk.): *Jelképek, kommunikáció, társadalmi gyakorlat*. Budapest, 137–156.

Turner, Victor

1983 Szimbólumtanulmányok. In: Hoppál Mihály – Niedermüller Péter (szerk.): *Jelképek, kommunikáció, társadalmi gyakorlat*. Budapest, 173–186.

Veres Emese-Gyöngyvér

2005 *Ma leszek először házadban vendéged. Felnőtté válás a barcasági csángóknál*. Budapest

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina este în concordanță cu conținutul materiilor similare predate la universitățile din Debrețin, Szeged, Pécs și Budapesta, fiind elaborată în urma consultării principalilor beneficiari (muzee, instituții și organizații culturale). Totodată, urmărește să dezvolte competențe analitice generale, pe care studenții le pot valorifica ulterior în activitatea profesională. Cursul oferă atât pregătire teoretică, cât și practică în domeniile care utilizează cercetarea obiceiurilor și ritualurilor populare (cercetare, muzeografie).

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Limba adecvat, utilizarea aparatului conceptual și	Examen oral	75%

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

	metodologic, descrierea și interpretarea faptelor culturale prin contextualizare		
10.5 Seminar/laborator	Activitate seminarială și lucrare scrisă	Lucrare scrisă	25%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> Asimilarea conceptelor de bază Dobândirea teoriilor fundamentale și a terminologiei cercetării obiceiurilor populare și a ritualurilor Dezvoltarea capacității de interpretare și analiză a obiceiurilor și ritualurilor 			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						

Data completării:
24.1.2025

Semnătura titularului de curs

.....Peti Lehel.....

Semnătura titularului de seminar

..... Peti Lehel.....

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu *Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic*, se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Data avizării în departament:
10.02.2025

Semnătura directorului de departament

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului